Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle

Business Finland –tavoitteet ja valmistelutilanne

Hallitus on päättänyt strategiakokouksessaan 27.3.2017 Tekesin ja Finpro Oy:n toimintojen strategisesta ja toiminnallisesta yhdistämisestä Business Finland –kokonaisuudeksi, jossa Innovaatiorahoituskeskus Business Finland (Rahoituskeskus) ja Business Finland – niminen valtion täysin omistama osakeyhtiö (Yhtiö) toteuttaisivat keskitetysti johdettua yhteistä strategiaa. Uusi BF-kokonaisuus muodostuisi valtion viranomaisesta (Rahoituskeskus) ja asiakastoimintoja toteuttavasta Yhtiöstä, joihin kootaan keskeiset valtakunnalliset innovaatiotoiminnan, kansainvälistymisen, ulkomaisten investointien ja matkailun edistämisen toiminnot. Business Finland olisi kansallinen toimija, jolla on alueverkosto kotimaassa sekä ulkomailla Suomelle tärkeissä viennin, investointien, innovaatiotoiminnan ja matkailun edistämisen kohdemaissa. Rahoituskeskukselle ja Yhtiölle luotaisiin yhteinen johtamismalli.

Rahoituskeskuksen tehtävänä olisi strateginen johtaminen, yhtiön omistajaohjaus sekä julkisen hallinnon eli viranomaistehtävät – näitä olisivat erityisesti rahoituspäätökset sekä rahoitusasioihin liittyvä muu julkisen vallan käyttö kuten esimerkiksi maksatus- ja takaisinperintäpäätökset.

Yhtiö keskittyisi asiakasprosessien toimeenpanoon sekä edistämistehtäviin ja tuottaisi operatiivisesti tki-toiminnan (tutkimus, kehitys ja innovaatiot), kansainvälistymisen, viennin, ulkomaisten investointien ja matkailun edistämiseen liittyviä palveluita Rahoituskeskuksen ja Yhtiön välisen palvelusopimuksen perusteella. Yhtiön avulla voitaisiin kehittää yhteistyötä ja yhteisiä palveluja esimerkiksi muiden Team Finland –toimijoiden (TF), maakuntien kasvupalvelutuottajien ja yksityisten palveluntarjoajien kanssa.

Uudella toimijalla olisi käynnistysvaiheessa noin 650 henkilöä palveluksessaan, lähes 40 toimipistettä ulkomailla sekä 16 paikkakunnalla Suomessa. Tavoitteena on, että Business Finland aloittaa toimintansa 1.1.2018.

Kyseessä on varsin uniikki ja uudenlainen organisaatio, jolla haetaan läheisempää ja strategisempaa yhteistyötä viraston ja valtion täysin omistaman osakeyhtiön välillä. Kyse on toiminnal-

lisesta järkevästä ratkaisusta ja nimenomaan yritysasiakkaiden näkökulmasta lähtevästä tarpeesta. Tällä tavalla saadaan innovaatioiden ja kansainvälistymisen palvelut saman katon alle ja yhdestä pisteestä hyödynnettäviksi yhtenäisellä strategialla.

Toiminnallinen yhdistäminen tukee hallituksen tavoitteita selkeyttää ja yksinkertaistaa yrityspalvelujärjestelmää, kansainvälistää innovaatiojärjestelmää, kaksinkertaistaa pk-yritysten vienti vuoteen 2020 mennessä sekä tukea maakunnallisia kasvupalveluita vahvalla valtakunnallisella yritysten kasvua ja kansainvälistymistä tukevalla toimijalla. Yhdistämisen tavoitteena on myös luoda edellytykset henkilöresurssien kohdentamiselle painotetusti operatiiviseen työhön asiakasrajapintaan sekä ulkomaantoimintoihin.

Esityksessä säädettäisiin Innovaatiorahoituskeskus Tekesin nimen muuttamisesta Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandiksi (Rahoituskeskus), Finpro Oy:n nimen muuttamisesta Business Finland Oy:ksi (Yhtiö) ja näiden toimintojen uudelleenjärjestämisestä, tehtävistä sekä Rahoituskeskuksen ja Yhtiön suhteesta. Rahoituskeskus ja Yhtiö muodostaisivat tiiviin yhtenäisesti johdettavan toiminnallisen kokonaisuuden, josta käytettäisiin päivittäisessä työssä nimitystä ”Business Finland”. Työ- ja elinkeinoministeriö tulosohjaisi Rahoituskeskusta ja asettaisi Business Finland- kokonaisuudelle strategiset tulostavoitteet ja resurssit. Rahoituskeskuksen pääjohtaja vastaisi Yhtiön omistajaohjauksesta. Rahoituskeskus teettäisi operatiivisia asiakaspalvelu- ja edistämistehtäviä Yhtiöllä ja määrittäisi palvelusopimuksessa vuosittain Yhtiön tavoitteet ja tehtävät sekä palvelusta maksettavan korvauksen. Tekesin eräiden tehtävien ja niihin liittyvän henkilöstön siirtyminen Yhtiöön toteutettaisiin liikkeenluovutuksina lain tultua voimaan.

Tehtäväjako Rahoituskeskuksen ja operatiiviseen toimintaan keskittyvän Yhtiön kesken sekä Yhtiön organisoituminen tarkentuisivat uudistuksen toimeenpanon edetessä. Pääasiallinen tehtävämäärittely tapahtuisi kuitenkin laissa. Yhtiön vastuulla olisi myös ulkomaisten toimipisteiden ohjaus ja koordinaatio ulkomaan edustustoverkoston kanssa yhteistyössä UM:n kanssa ja UM:n kanssa tarkemmin sovittavalla tavalla. Kokonaisuuden henkilötyövuosien pääpaino olisi Yhtiössä.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa 26.10. jolloin laki tulisi voimaan 1.1.2018. Lausuntopalautteessa elokuussa korostui tarve tehdä selvempi ero julkisen vallan tehtävien (käytännössä rahoituspäätökset) ja muiden tehtävien välille. Karkea työnjako on, että virastomuotoisessa Rahoituskeskuksessa on julkisen vallan käyttöä tarkoittavat päätökset kuten merkittävät rahoituspäätökset, kun taas Yhtiössä on pääsääntöisesti muita tehtäviä kuten esimerkiksi asiakaspalvelu- ja edistämistehtäviä. Harkinnassa on myös, että yhtiössä voitaisiin tehdä eräitä pienempiä rahoituspäätöksiä.

Muutos aiheuttaa lisäkustannuksia joihin ei normaalin budjettisuunnittelun puitteissa ole voitu varautua Tekesin toimintamenoissa tai Finpron valtionavustuksissa. Arviot kustannuksista ovat vaihdelleet mutta suuruusluokaksi on hahmottunut noin 7 miljoonaa euroa. Ministeriön tietojen mukaan harkinnassa on että BF-toimintamenoihin esitettäisiin lisämäärärahaa TAE-täydennyskierroksilla tai ensi vuoden lisäbudjetissa. BF-muutos aiheuttaa toki tehokkuushyödyjä jotka eivät kuitenkaan näy vielä käynnistysvaiheessa.

Mikko Huuskonen
Neuvotteleva virkamies